

Citát:

„Je to tajemství přírody a politiky, že je leckdy bezpečnější změnit spousty menších věcí než udělat jednu větší změnu.“

Francis Bacon

Úvodník

Vážení čtenáři,

ochrana přírody a zejména právě probíhající další rozšiřování evropsky významných lokalit soustavy chráněných území Natura 2000 je téma navýsost aktuální a pro dotčené majitele pozemku téměř otázkou bytí a nebytí, jak se můžete dočíst i v dnešní anketě zpravodaje. Bohužel musím konstatovat, že zde uvedené alarmující případy ochranné záruky nejsou ojedinělé. O podobných zkušenostech nás informovala řada dalších vlastníků.

Způsobem, jakým ministerstvo životního prostředí vhodné lokality vybíralo, je v absolutním rozporu se zákonem o ochraně přírody a krajiny, který považuje účast příslušných krajů, obcí, vlastníků a správců pozemků na udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, ochraně rozmanitosti forem života, přírodních hodnot a krás, na šetrném hospodaření s přírodními zdroji a vytvoření soustavy Natura 2000 za nezbytnou. Zákon výslovně upozorňuje, že při tomto počínání je nutné zohlednit hospodářské, sociální a kulturní potřeby obyvatel a regionální a místní poměry. A to se až na výjimky neděje! Nelze se proto divit, že nové návrhy dalších chráněných území vzbuzují nesouhlasné reakce nejen samotných vlastníků, ale i místních a krajských samospráv a dalších institucí.

Není pochyb o tom, že Česká republika musí dostát svým závazkům vůči Evropskému společenství v oblasti životního prostředí, pochybnosti, a to důvodně, však jsou o míře a smysluplnosti požadavků, kterými naše orgány hodlají uvedené závazky naplňovat. Tyto nové „výzvy“ ve spojení s neúctou k soukromému vlastnictví podporovanou desítkami let nesvobody byly hlavním motivem pro podání ústavní stížnosti v únoru letošního roku, v níž 25 senátorů pod patronací paní senátorky Václavy Domšové navrhlo zrušení ustanovení § 68 odst. 3 a 4 zákona o ochraně přírody a krajiny, která umožňují prosadit zásahy ke zlepšení přírodního prostředí bez souhlasu vlastníka za použití mechanismů odporujících ústavnímu pořádku. Vlastníci a nájemci pozemků teď čekají, zda Ústavní soud svým rozhodnutím potvrdí jejich názor.

*Ing. František Kučera
předseda SVOL*

Poděkování

Dne 31. 12. 2007 ukončili své působení ve funkci ředitele ing. Leopold Černý a ing. Jiří Procházka. Shodou okolností se jedná o největší městské lesní majetky v ČR – lesy města Brna a města Písku.

Oba pánové se již na počátku devadesátých let významně podíleli na převzetí bývalých městských lesů od státních lesních závodů, obnovili samostatné městské lesní správy a v úzké spolupráci s představiteli měst pečovali po 15 let o všestranný rozvoj městského lesního majetku.

Brněnské i písecké lesy leží nedaleko městské zástavby a jsou tradičně silně navštěvovány veřejností. Je nespornou zásluhou obou odcházejících ředitelů, že si obyvatelé i zastupitelé obou měst uvědomili poslání a zásadní význam vlastnictví lesů pro život v městských aglomeracích. Navíc tyto lesní majetky leží též v zájmovém území lesnických škol, což zvyšuje nároky na úroveň hospodaření; ta zde již tradičně patří k nejvyšším v republice. Lesy města Brna se staly v posledních letech i průkopníky ve využívání biomasy pro výrobu energie.

Ing. Černý a ing. Procházka byli též dlouholetými aktivními členy republikového výboru a řídili činnost Jihomoravského resp. Jihočeského regionu SVOL. Za tuto jejich všestrannou a úspěšnou činnost jim upřímně děkujeme. S oběma kolegy se však budeme na odborném poli setkávat i v příštích letech. Ing. Černý působí i nadále v představenstvu akciové společnosti Lesy města Brna, ing. Procházka se věnuje praktické výuce posluchačů Střední odborné lesnické školy v Písku. Přejeme jim do dalších let pevné zdraví a chuť využívat svých bohatých zkušeností pro dobro našich lesů a lesního hospodářství.

Jméнем republikového výboru SVOL
ing. František Kučera, předseda

Ilustrační foto: Lenka Růžková

VII. konference Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR – 17. dubna 2008, Pelhřimov

Na 200 účastníků z Čech, Moravy a Slezska přijelo do Pelhřimova na výroční konferenci vlastníků a správců nestátních lesních majetků, které předcházela odborná diskuse s pozvanými hosty o aktuálních otázkách lesnické politiky. Bohužel nepřijel ministr zemědělství, ačkoliv svou účast avizoval několik týdnů předem, a rovněž tak generální ředitel státního podniku Lesy ČR a jeho výrobně-technický náměstek; nedostavil se ani náměstek ministra životního prostředí. V době rapidního poklesu cen dřeva, připravovaného rozšiřování chráněných území v rámci Nature 2000 a uvažované privatizace státních lesů to i leccos svědčí o zájmu vedení klíčových resortů o řešení problémů vlastníků lesů.

Odbytová krize

Konferenci zahájil pelhřimovský starosta Leopold Bambula a poté předal slovo předsedovi SVOL ing. Františku Kučerovi, který se nejprve věnoval současné odbytové krizi. Uvedl, že ceny jehličnaté kůlny v druhém čtvrtletí 2008 klesly zhruba o jednu čtvrtinu. Ke zhoršení odbytu dřeva přispěly podle jeho názoru nejen větrné kalamity v českých lesích (Kyrill 10 mil. m³, Emma 3 mil. m³) a okolních

zemích, ale i hypoteční krize a potíže na finančních trzích v USA. Zdůraznil, že tržby lesních podniků se vracejí na úroveň první poloviny 90. let, zatímco náklady na jejich činnost od té doby stouply několikanásobně. Varoval, že významné snížení tržeb ohrožuje plánované investice a může v mnoha případech znamenat neschopnost kofinancovat již schválené dotace z Programu rozvoje venkova v letošním roce, ale i v letech následujících.

Odborný poradce SVOL ing. Josef Vovesný souhlasil, že nízké ceny mohou už nyní působit vážné potíže menším lesnickým firmám, ale dobře prosperující podniky mají rezervy a krátkodobý, byť velký, pokles cen je zásadním způsobem neohroží. Pokud by však trval delší dobu, bude to pro lesnický sektor likvidační. Dodal, že vlastníkům nestátních lesů k překoná-

pokračování na str. 2. >>

ní současného krizového stavu pomáhá společný obchod se dřevem, který začal před dvěma lety a zatím se do něj zapojily firmy hospodařící na cca 160.000 hektarech lesa, nicméně vývoj situace do značné míry záleží na chování majoritního vlastníka lesa, tedy státu.

Národní lesnický program

Účastníky konference překvapil předseda SVOL informací o zásahu ministerstva zemědělství do konsensuálního znění návrhu Národního lesnického programu v kapitole o dosažení vyváženého vztahu mezi lesem a zvířem. Na přípravě programu pracovala skupina zástupců všech významných subjektů a i v této kapitole se

mích bývalé evropské patnáctky se srovnatelnou lesnatostí (Francie, Norsko, Německo), kde je podíl státních lesů hluboko pod 50% a vyzval vládu a poslance, aby jasné deklarovali, co je posláním státního lesa. Přehled vlastnické držby lesů v EU uvádí tabulka č. 2.

Ochrana přírody versus vlastníci lesů

Problematikou ochrany přírody a hospodaření v lesích se ve svém vystoupení zabýval člen předsednictva SVOL a ředitel Lesů města Olomouce ing. Roman Šimek. Odpověď na otázku, proč se čeští vlastníci pozemků dostávají do střetů s ochranáři, spatřuje v tom, že nebyli a nejsou považováni za partnera v ochraně přírody. To

Tabulka č. 1 - Vývoj vlastnické struktury lesů v českých zemích v letech 1850-2006 (v % z celkové výměry lesů)

Lesy	1850	1900	1930	1945	1950	1990	2006
Státní	2,5	0,3	12,4	18,2	70,2	95,8	59,8
Nadační	1,7	0,7	1,2	1,2	0,9	-	0,5*
Obecní	9,1	9,3	11,3	14,8	16,6	-	15,5
Církevní	8,0	6,7	7,1	6,0	-	-	-
Družstevní	-	1,0	1,8	1,7	2,2	4,1**	1,00
Soukromé	78,7	82	66,2	58,1	10,1	0,1	23,2

* ostatní veřejné, ** JZD

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

podarilo nalézt kompromis jak mezi vlastníky lesů, ochránci přírody, tak myslivci. Změnou textu přichází vnučtí týdný společného jednání a vytrácí se naděje vlastníků i ochranářů na posun k objektivnímu vyhodnocování škod zvířem, následnému stanovení stavu jednotlivých druhů zvířem a velikosti odlovu.

Prodej lesů ve vlastnictví státu

Stěžejní část referátu předsedy SVOL byla věnována historickému vývoji vlastnické struktury lesů v českých zemích a okolnostem privatizace státních lesů. Připomněl, že majetkové přesuny odstartovala po roce 1919 první pozemková reforma, díky níž přešlo převážně do rukou státu cca 785 tis. ha lesů. Po druhé pozemkové reformě, která probíhala v letech 1945-48, státu náležel již více než 1 mil. ha lesů. Záhy byla zestátněna většina obecních a městských lesů a v roce 1958 také lesy družstev, nadací aj. Celková rozloha státních lesů se tak rozrostla na 2.574 tis. ha a soukromý sektor v lesním hospodářství byl až na drobné malolesy prakticky zlikvidován. Vývoj vlastnické struktury je uveden v tabulce č. 1.

Navrácení lesů jejich majitelům bylo vyvoláno společenskými změnami v roce 1989, některé restituční nároky však dosud nejsou vypořádány – jako např. historický lesní majetek církví a historické majetky obcí, které po roce 1949 převzaly tehdejší organizace federálního ministerstva obrany a dosud na nich hospodaří státní podnik Vojenské lesy a statky. Tyto nároky je třeba vyřešit před případnou privatizací státního lesa.

V souvislosti se zamýšleným zmenšením výměry státního lesa apeloval ing. Kučera na zákonodárce, aby vytvořili legislativní podmínky pro arondace roztržitého lesního majetku nestátních vlastníků. Zákon o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků ve vlastnictví státu na jiné osoby z roku 1999 je z hlediska arondací lesních majetků nefunkční. Bezplatný převod lesních pozemků na obce je až na výjimky vyloučen a při jejich prodeji vychází daňová povinnost kupujícího z ceny znaleckého posudku, která je několikanásobně vyšší než cena tržní. To je pro soukromníky i obce finančně neúnosné.

Za zvláštní pak předseda SVOL označil, že státní podnik LČR nakupuje lesy od nestátních subjektů i mimo arondace právě v době, kdy jeho zřizovatel uvažuje o snížení výměry obhospodařovaného lesa. Zároveň připustil, že snížení podílu státních lesů v ČR o 5-25% by mohlo být prospěšné pro posílení pozice nestátních vlastníků a vytvoření větší konkurence na trhu se dřevem a službami. Poukázal přitom na situaci v ze-

dokladoval přípravou zákona o ochraně přírody z roku 1992, ale i jeho následné novelizace v r. 2004, která předcházela vstupu ČR do Evropské unie a souvisela se závazky členských států v oblasti Nature 2000. Mapování území a příprava návrhů evropsky významných lokalit probíhalo netransparentně, bez přístupu ke konkrétním informacím o navrhovaných lokalitách. Vlastníci lesů byli ujišťováni, že dosavadní způsoby hospodaření budou zachovány,

Tabulka č. 2 - Vlastnická držba lesů v EU (stav k 31.12.2006)

	Lesnatost státu	Výměra lesů v mil. ha	Státní lesy	Soukromé lesy
Portugalsko	38 %	3,4	-	92 %
Španělsko	12 %	26	5 %	65 %
Francie	25 %	14,7	10 %	71 %
Norsko	37 %	12	10 %	80 %
Rakousko	47 %	4	15 %	81 %
Švédsko	62 %	28	25 %	75 %
Finsko	76 %	23,0	26 %	60 %
Dánsko	14 %	0,6	26 %	69 %
Velká Británie	12 %	2,7	28 %	72 %
Nizozemí	9 %	0,3	33 %	25 %
Německo	31 %	11,1	34 %	47 %
Estonsko	50 %	2,2	40 %*	60 %
Slovensko	40 %	1,9	42 %	14 %
Lotyšsko	47 %	2,9	50 %	50 %
Belgie	22 %	0,7	54 %	10 %
Irsko	10 %	0,7	58 %	40 %
Maďarsko	20 %	1,9	58 %	41 %
Česká republika	33 %	2,6	60 %	23 %
Řecko	25 %	3,4	65 %	15 %
Dánsko	14 %	0,6	26 %	69 %
Litva	30 %	1,9	68 %**	34 %
Rumunsko	27 %	6,4	69 %	18 %
Polsko	28,1 %	8,8	78 %	17 %

*lesy veřejné, **z toho 18 % vyhrazeno na další restituční

Zdroj: Konfederace evropských vlastníků lesů CEPP

ovšem skutečnost pak byla zcela odlišná. Realitě bohužel neodpovídají ani kompenzace vzniklé újmy.

Dnes se proto vlastníci lesů stavějí k rozšiřování Nature 2000 odmítavě a slibům zástupců ochrany přírody nevěří. Od kolegů v zahraničí také vědí, že mnohá nařízení, jejichž schválení je v Česku vynucováno pod záminkou Evropské komise, jinde neplatí, nebo nejsou tak přísná.

Dotaci politika českého lesnictví

Na dostatečnost dotáčnických prostředků plynoucích do českého lesnictví se ve svém vystoupení zaměřil ing. Karel Kovář ze společnosti Orlik nad Vltavou. Pro srovnání použil dotace z EU z Programu rozvoje venkova na období 2007-2013 garantované ministerstvem zemědělství a dotace z národních prostředků MZe za rok 2006 a 2007.

Konstatoval, že z celkové částky dotací EU vyčleněných pro ČR na zmíněných 7 let ve výši 4,5 mld. EUR, je pro lesnická opatření určeno pouze 247,4 mil. EUR, tj. 5,5 %. Z celkových národních prostředků poskytnutých ministerstvem zemědělství v roce 2006 bylo na lesní hospodářství vyplaceno 7% tj. 301,8 mil. Kč, v roce 2007 pak 8% tj. 422,9 mil. Kč.

Upozornil na skutečnost, že resort lesnictví ve vztahu k jinému vlastnictví než státnímu nikdo v době přípravy Programu rozvoje venkova nehájil a zastoupení lesů v Monitorovacím výboru (SVOL 1 místo z celkových 36) je neadekvátní. Vyjádřil rovněž nesouhlas s pravidlem de minimis, které bylo zcela neopodstatněně zavedeno pouze u lesnických opatření osy I.

Závěrem doporučil získat větší politickou podporu pro lesnické hospodaření, pokusit se sjednotit všechny vlastníky půdy a získat větší podporu pro ty, kteří hospodaří především na vlastních pozemcích, a neustále jednat s ministerstvem zemědělství i Monitorovacím výborem jak o možných změnách v pravidlech, tak přesunech prostředků z nevyčerpaných dotačních titulů na lesnická opatření. *(Celý příspěvek přinášíme na str. 4. a 5.)*

Sérii plánovaných dopoledních vystoupení zakončil předseda PEFC ČR dr. Bedřich Schwarzenberg podrobným přehledem o činnosti PEFC v uplynulém roce a změnách systému na místní i mezinárodní úrovni.

Vystoupení hostů k jednotlivým tématům

Předseda sněmovního Podvýboru pro lesní a vodní hospodářství Daniel Petruška informoval o interpelaci ministrů zemědělství a životního prostředí ve věci vyplácení náhrad v oblastech dotčených zájmy ochrany přírody. Zatímco ministr zemědělství vyjádřil podporu vlastníků a ochotu věc napravit, z ministerstva životního prostředí přišla rozporuplná odpověď ve smyslu, že není rozumné se soudit, ale na druhé straně bude existence takových rozsudků přínosná pro další rozhodování. Příčinu poklesu cen dřeva vidí Petruška v celosvětovém útlumu poptávky a považuje jej za běžný hospodářský výkyv. Privatizace státního lesa je podle něj záležitost velmi citlivá jak občanům, tak politikům, nicméně názory SVOL považuje celkem za přijatelné. S čím naopak nesouhlasí, je bezhlavé ochranářské nadšení nerespektující ostatní potřeby společnosti.

Náměstek ministra zemědělství ing. Karel Trubl obhajoval provedené změny v Národním lesnickém programu II v oblasti myslivosti. I když má být tento program východním bodem pro další nakládání s lesy, oponoval, že by navrhované změny vedly k novelizaci zákona o myslivosti. Na základě dohod obou resortů by novým prostorem pro definování věcných záměrů legislativy měla být tzv. Strategie a koncepce lesního hospodářství, kterou má ministr zemědělství předložit k projednání vládě do konce roku 2009. Práce na tomto dokumentu začnou v 2. polovině 2008 a budou podkladem pro novelu zákona o lesích i myslivosti a věcný záměr zákona o státním lesním majetku. Dle vyjádření pana náměstka je privatizace státního lesa zatím pouze ve fázi vizí a představ a konkrétní kroky nejsou podnikány. Naopak jasným zadáním novému managementu LČR ze strany ministerstva je dosažení významného posunu v arondacích státního majetku, směn s obcemi apod.

Josef Bezdíček, místopředseda Svazu měst a obcí, dokumentoval dobrou spolu-

práci mezi oběma organizacemi, nejnověji při připomínkování návrhu zákona o církevních restitucích a rozšiřování Nature 2000.

Místopředseda sněmovního Výboru pro životní prostředí ing. arch. Václav Menci označil spolupráci se SVOL za tradiční a vyjádřil překvapení nad obstrukcemi s vyplácením náhrad za ztížení hospodaření, které bylo podmínkou pro schválení novely zákona o ochraně přírody v roce 2004 a bylo součástí politických dohod. Na závěr uvedl, že Zemědělský výbor, jehož je také členem, má v této věci jednoznačný názor a bude iniciovat jednání na toto téma v nejbližší době na parlamentní půdě.

Vlastní jednání konference

V odpolední části konference seznámil odborný poradce SVOL ing. Petr Jelínek přítomné s připravovaným ekonomickým šetřením v rámci SVOL. *(Informace přinášíme na str. 6.)*

Delegáti konference vyslechli návrh Mgr. Věry Petrové na vytvoření pracovní skupiny SVOL, která by měla zpracovat přínos lesnictví pro rozvoj venkova a tyto závěry patřičně medializovat, schválili změnu stanov SVOL umožňující vstup do sdružení i církevním majetkům, rozbor hospodaření za rok 2007 a rozpočet na rok 2008. Přijali rovněž navrhovanou změnu příspěvkového řádu, která členům SVOL – držitelům osvědčení o účasti v regionální certifikaci lesů PEFC – přinese slevu na ročním členském příspěvku, a byli seznámeni s vývojem členské základny od minulé konference. *(Informace o aktuálním stavu viz tabulka č. 3)*

Staronovým předsedou SVOL byl zvolen ing. František Kučera, 1. místopředsedou byl potvrzen JUDr. Richard Belcredi (jakožto předseda SVOL-komory soukromých lesů), 2. místopředsedou SVOL byl zvolen ing. Zdeněk Petřík. Členy předsednictva na období 2008-2010 byli zvoleni: ing. Roman Šimek, Radomír Charvát, ing. Ctibor Záruba a Josef Bartoň-Dobenín. Do revizní komise byli zvoleni ing. Stanislav Janský, ing. Radek Kloz, Hugo Mensdorff-Pouilly.

Konference uložila republikovému výboru SVOL, aby i nadále prosazoval respektování vlastnických práv při legislativních úpravách, které se dotýkají lesního hospodářství, věnoval maximální pozornost projednávání nové zákona o ochraně přírody a krajiny, prováděcím vyhláškám a předpisům o omezení hospodaření na plochách zařazených do národního seznamu Natura 2000, rozšiřoval spolupráci s krajskými úřady, zejména v souvislosti s přidělováním finančních prostředků do lesů, inicioval a podporoval dořešení restitučních nároků, propagoval certifikaci PEFC, pokračoval v pořádání odborných seminářů a exkurzí, rozšířil společný obchod o další odběratele a sortimenty, podporoval odbornou i spolkovou činnost regionů, usiloval o další zjednodušení agendy spojené s dotacemi z Programu rozvoje venkova, aktivně spolupracoval se zahraničními partnery, věnoval zvýšenou pozornost propagaci významu lesa a podporoval snahu o zvýšení produkce dřeva a jeho domácí spotřeby.

Konference se ve svém závěru usnesla na prohlášení, v němž vyzývá Správu národního parku Šumava, aby co nejrychleji zpracovala či asanovala polomové a kůrovcové dřevo tak, aby nemohlo dojít k ohrožení lesů sousedních majitelů.

Marie Růžková

Tabulka č. 3 - Stav členské základny SVOL ke dni 31.3.2008

	Počet členů	Obhospodařovaná výměra v (ha)
Komora obecních lesů	418	228 056
Komora soukromých lesů	109	115 839
Mimořádné členství	1	207
Celkem	528	344 102

Vlastníci lesů k Natuře 2000

- 1) Jak probíhalo na vašem majetku vyhledávání lokalit chráněných stanovišť a druhů pro Naturu 2000? Byli jste o návštěvách vašich lesů informováni a požádáni o spolupráci? Kdy a jak jste se dozvěděli, které části vašeho majetku byly do národního seznamu Natura 2000 zařazeny?
- 2) Byli jste informováni, která stanoviště a druhy jsou předmětem ochrany a kde se konkrétně na vašem majetku vyskytují? Byli jste seznámeni s navrhovaným managementem a s požadavky na omezení hospodaření? Byla předmětem jednání náhrada újm? V případě nesouhlasu se zařazením vašich pozemků do národního seznamu jak byly řešeny vaše námítky event. odvolání?
- 3) Pokud akce Natura 2000 probíhala současně nebo před obnovou LHP na vašem majetku, projevilo se zařazení jeho části do národního seznamu i v tzv. závazném stanovisku orgánu ochrany přírody k LHP?
- 4) Jak by měly dle vašeho názoru podobné akce probíhat, aby vlastníky lesů zaujaly a získaly ke spolupráci a nezbudily předem odmítavou reakci?
- 5) Nyní po schválení národního seznamu Evropskou komisí, budete se zajímat o dojednání smluvní ochrany těchto lokalit? Jakých omezení hospodaření se obáváte a jaké ekonomické dopady na vašem majetku v budoucnu očekáváte?

SILVA REGINA 2008

Ve dnech 6. – 10. dubna 2008 se v prostorách brněnského výstaviště konal již 10. ročník zemědělského veletrhu Techagro, 9. ročník veterinárního veletrhu Animal Vetex a 10. ročník lesnického veletrhu Silva Regina. Celkem 750 vystavovatelů z 20 zemí zde prezentovalo své nejnovější výrobky a technologie. Stěžejním tématem letošního ročníku byla „Biomasa, jako zdroj energie“, k tomuto tématu se přihlásilo 50 firem, které předváděly stroje pro zpracování biomasy včetně praktických ukázek. V rámci doprovodného programu proběhla na toto téma i celá řada odborných přednášek. Řada vystavovatelů přihlásila své výrobky také do soutěže o cenu Grand Prix. Mezi exponáty oceněné touto cenou se zařadila vyvážecí souprava firmy Logset OY Finsko, řada štěpkovačů firmy Laski Smržice a výstražné zařízení pro divokou zvěř firmy WEGU-GFT GmbH z Německa. Posledně jmenované zařízení určené k rušení zvěře v blízkosti silnic pracuje na audio-vizuálním principu, je napájeno solární energií, a podle vystavovatele, jímž byla firma Eurohant s.r.o. z Vrba pod Pradědem, toto zařízení výrazně zvyšuje bezpečnost silničního provozu v oblastech s vysokým výskytem zvěře.

Jednou z expozic umístěných v pavilonu „Z“ byl i stánek SVOL. Účast SVOL byla výsledkem dobré spolupráce Lesů města Brna s Brněnskými veletrhy a výstavami. Na stánku byly návštěvníkům k dispozici

četné informační materiály nejen o činnosti SVOL, ale i o možnostech dotací pro vlastníky lesů, či jejich základních povinnostech ke svému majetku. Na stánku byly rovněž podávány informace o certifikaci PEFC a jejích výhodách pro vlastníky i o aktuální obchodní nabídce Lesů města Brna. Pro všechny návštěvníky byl k dispozici i Zpravodaj SVOL, který se stává stále oblíbenější jak mezi členy, tak i mezi širší odbornou veřejností.

Prvním dnem konání veletrhu byla neděle a mezi návštěvníky převažovala laická veřejnost; mnohé rodiny z okolí Brna zřejmě zvolily návštěvu veletrhu jako nedělní rodinný program. Od pondělí však již převažovala odborná veřejnost a to se projevilo i na úrovni a množství dotazů na stánku SVOL.

Pracovník SVOL přítomný v expozici odpovídal po celou dobu trvání veletrhu na četné dotazy počínaje problematikou vlastní činnosti SVOL přes ochranu lesů i kultur, možnosti společného obchodu se dřevem, sdružování drobných vlastníků, dotace pro vlastníky lesů, až po konkrétní žádosti o členství ve sdružení. Pětidenní účast SVOL na veletrhu Silva Regina rozhodně významnou měrou přispěla k propagaci jeho vlastní činnosti mezi odbornou veřejností i k podpoře zodpovědného a trvale udržitelného hospodaření v českých lesích.

Ing. Petr Jelínek

Ing. Zdeněk Petřík Městské lesy Hradec Králové a.s.

1. Před několika lety jsem při pracovní pochůzce uprostřed hradeckých lesů narazil na skupinu tří mladíků s batohy a mapami, kteří se očividně „motali“ na křižovatce lesních cest. Jelikož jsem se domníval, že jde o další z mnoha zabloudivších návštěvníků hradeckých lesů, jsem hochy oslovil s nabídkou pomoci. Ti mi však sdělili, že nebloudí, ale právě naopak vyhledávají plochy pro zařazení do Natury 2000. Divil jsem se tomu a na moji otázku, proč tedy nezajdou na naše ředitelství městských lesů, případně k vlastníkovi lesů na Město Hradec Králové, oznámit svoji činnost a k možné odborné konzultaci, mi sdělili, že mají své instrukce a že jde o ochranné zájmy a vlastníci lesů je nezajímají. Odmítli mi sdělit i kdo je tímto šetřením pověřil. A protože nekouřili, ani nedělali žádnou jinou činnost v rozporu s lesním zákonem vyjmenovanou v § 20, skupinu mladíků jsem opustil.

O zařazení lokalit do Natury 2000 jsem se dozvěděl až z prvního národního seznamu, po upozornění na tento existující seznam ve výboru SVOL.

2. Jak z předchozího vyplývá, nebyli jsme ani my jako správci lesů, ani vlastníci lesa město Hradec Králové, informováni. Ať v případě předmětu ochrany, managementu navržených lokalit s požadavky na omezení hospodaření či na náhrady újm. Situace gradovala v loňském roce, při rozšiřování seznamu lokalit Natura 2000, kdy jsem zjistil, též na popud výboru SVOL, že tento seznam je doplněn o další 4 lokality nacházející se na pozemcích města a snad, že vlastníci pozemků se budou moci k záměru vyjádřit.

Což se i stalo v listopadu 2007. Seznam čtyř zařazených lokalit projednala Rada města Hradec Králové na základě podkladů z právě zpracovávaného materiálu „Zásady managementu stanovišť druhů v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000“, kde maximalistická navrhovaná opatření jsou v mnoha případech zcela nepřiměřená. Např. v managementu lokalit pro vážku jasnoskvrnnou se uvádí „ideální stavem je naprosté vyloučení chovu ryb“ a u celé řady chráněných druhů jsou opakovaně požadavky na snížení obsádky ryb a omezení odbahňování a hnojení rybníků, které mohou mít velmi nepříznivý ekonomický dopad, omezení veškeré výstavby včetně cyklostezek do okruhu 1200m při výskytu čolka velkého na lokalitě navazující bezprostředně na město. Rada města Hradec Králové se zařazením území do EVL Natura 2000 nesouhlasila.

V následném dopise ze dne 19. 12. 2007, adresovaném Radě města, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR sice v úvodu sdělila, že se nebudou měnit podmínky dosavadního hospodaření, ale v následující části zase na nich trvala, takže i při dalším jednání se Rada města usnesla, že k revokaci usnesení ze dne 20. 11. 2007 může dojít až po definitivním stanovení ochranných podmínek za splnění vyjmenovaných podmínek, které odpovídají dosavadnímu způsobu hospodaření na pozemcích města, při kterém hodnoty zájmů ochrany přírody byly zachovány.

3. V době zpracování LHP Městské lesy Hradec Králové naši taxační kanceláři nebyly EVL k dispozici.

4. Už z předchozího textu vyplývá, že „partyzánský“ způsob vyhledávání lokalit evropské ochrany přírody a jeho zařazování do seznamů Natura 2000 vyvolává apriori nesouhlas vlastníků o zařazení do seznamu, ještě k tomu bez znalostí podmínek dalšího managementu a omezení v činnosti a možnosti náhrad. Jediným možným řešením je od začátku záměru projednávat veškeré zájmy ochrany přírody s vlastníky pozemků v celé škále složitosti

příprav až po jednoznačné vyčíslení možné újm. Což v dnešní situaci je již ve většině případů pasé.

5. Z usnesení Rady města Hradec Králové vyplývají uvedené obavy při zařazení do Natury 2000:

- znemožnění výstavby cyklostezky a zpevněné komunikace pro nemotorovou dopravu v části města na EVL Plachta,
- omezení běžného přístupu obyvatel přes chráněné lokality do komplexu lesů,
- uplatňování ochranných podmínek i mimo hranice ochranného pásma chráněných území,
- kladení dalších omezení nad rámec platného plánu péče přírodní rezervace,
- znemožnění odbahňování rybníků bez omezení katastrální výměry,
- vyřezávání průseků v lesních porostech nad rámec současného stavu pro možné přelety vážky jasnoskvrnné mezi třemi tůněmi a vyřezávání porostů v pětimetrovém pásu okolo těchto tůní,
- bránění případnému trasování cyklostezky podél toku navrhované lokality EVL Piletický a Librantický potok,
- neumožnění vybudování protipovodňových poldrů dle dokumentace předkládané ZVHS, úprava toku a parková úprava okolí toku v zastavěné části Rusek,
- znemožnění ochrany dřevin proti okusu zvěří repelenty.

Ing. Helena Benešová Lesy Radovesnice II, s.r.o.

1. O tom, že se v lokalitě Dománovického lesa uvažuje nebo dokonce vyhledává stanoviště pro Naturu 2000, jsme vůbec nevěděli.

Před několika lety nám jakýsi mladík telefonicky sdělil, že přišel diplomovou práci a v malé části našeho lesa (65 ha dubohabřiny je z 80. let přírodní rezervací) chce dva týdny sledovat motýly pro tuto diplomovou práci. Tomu jsme samozřejmě tehdy neměli jakýkoli důvod bránit.

2. O Natuře 2000 a chráněném hnědásku osikovém v našem lese jsme netušili. Oznámení o zařazení našeho lesa do Natury, tehdy dokonce s jinými chráněnými druhy!, a tzv. „vypořádání“ našeho nesouhlasu bylo zcela formálně vyřešeno dvěma stručnými oznámeními zaslány obyčejnou poštou. Náhrady újm opravdu nikdo neřešil.

Až po několika letech, kdy jsme již na diplomanta téměř zapoměli, jsme obyčejnou poštou dostali na pár řádcích stručné oznámení, že téměř celý náš hospodářský les, tedy zhruba 600 ha, je navržen do Natury 2000. Ihned jsme požádali o další informace a vysvětlení, poukázali jsme na státní správou neřešenou situaci dlouhodobého poškozování lesa nezkolaudovanou velkovýkrmnou prasat. A samozřejmě jsme v těchto souvislostech vyjádřili nesouhlas se zařazením našeho lesa do Natury 2000. Téměř obratem nám přišla asi desetiřádková odpověď MŽP nazvaná „Vypořádání připomínek“. Hlavní sdělení byla, že „...předměty ochrany jsou orchidej střívěčnická pantoflíček a roháč obecný, že bude dosavadní způsob hospodaření v lese zachován nebo nepatrně usměrněn a záležitost velkovýkrmny prasat bude předána krajskému úřadu...“. Tím MŽP splnilo informování vlastníků. Ani zmínka o hnědásku osikovém, o kterého v Natuře v našem lese jde nyní v první řadě, ani zmínka o celkové destrukci lesa. Většinou zcela bez odezvy zůstaly naše další dotazy a protesty určené AOPK, MŽP či krajskému úřadu.

3. Akce Natura 2000 probíhala současně s obnovou našeho LHP. Do projednávání se dostala část lesa, tj. současná přírodní rezervace (65 ha), pro kterou v té době ani neexistoval schválený plán péče, proti kterému důrazně protestovala obec i my vlastníci. Tento plán péče pro PR, byť

pokračování na str. 4. >>

neschválený, jsme nakonec byli přinuceni do našeho LHP zapracovat, neboť by nám ochránáři nedali souhlas ke schválení LHP. Plán péče pro PR byl nakonec státní správou schválen. I zásadní nesouhlas obce s plánem péče, vyjádřený peticí občanů proti vykácení do té doby chráněné dubohabřiny, byl smeten jako bezpředmětný. V roce 2005 jsme chystali přípravu LHP pro další decenium. Navštívil nás onen dávný diplomant (nově doktorand) se svým školitelem entomologem RNDr. Konvičkou. Až tehdy jsme se vlastně poprvé od nich zcela neformálně dozvěděli o hnědásku osikovém v našem lese chráněném v rámci Natura 2000. Byli jsme ujištěni, že vliv na lesní hospodaření to prakticky nebude mít. Ale hned při následném základním šetření pro LHP vlastně jakýmsi omylem bylo před námi vyraženo do té doby přísně zatloukané „tajemství“, že v zájmu záchrany hnědásky osikového má být celý náš les převeden na lesní útvar – křoviny ptačího zobu a jasanů s pár výstavky z původního lesa, ale hlavně s dobou obmýtí 10 let v rozsahu více než 700 ha lesa. Dokonce jsme dostali zákres mýtních těžeb v rozsahu asi 300 ha, které již ochránáři v našem dubovém lese bez našeho vědomí naplánovali na období LHP 2006-2015. Zděšení jsme byli nejen my, ale i příslušná obec, následovalo mnoho protestů ze strany obce, nás vlastníků a OLH.

4. Základem by mělo být otevřené jednání s vlastníky a hledání společných záležitostí, které by vyhovovaly jak chráněným druhům, tak vlastníkům. Součástí jednání by mělo být jasné stanovisko o tom kdo, jak, kdy a kolik zaplatí za náhrady. Předpokladem k získání důvěry vlastníků je, že půjde o skutečnou ochranu přírody a ne jen o cestu ochránářů k získání grantů a napojení se na bruselské fondy. Odmítáme zjednodušování ve smyslu vlastníků lesa = škůdce přírody, tzv. ochránář = spasitel přírody. Domnívám se, že u nás v lese je to přesně naopak. Stačí si jen poslechnout náhodně objevenou přednášku a diskusi na toto téma na internetu z 13. 10. 2005 <http://www.natur.cuni.cz/~flegr/ctvrhist.php>

Dozvíme se přímo z úst RNDr. Konvičky, jak se taková ochrana dělá. Citace: „....Data jsou jen taková, jaká si zfalšují. Ty biotopy jsme těm motýlům dávali jen my.....“. I v dalších materiálech z pera těchto osob se dozvíme rady jiným ochránářům, jak si od stolu najít již existující chráněné území vyhlášené pro cokoli, což představuje už půlku vyšlapané úřední cesty, pak si stačí stanovit vlastní chráněný druh, není třeba se zdržovat exaktní komplexní inventarizací rostlin a živočichů, nejdůležitější je lobovat na patřičných institucích v Praze ...

Jistou kuriozitou a ostudou, danou snad neporozuměním anglickému textu, je i skutečnost, že český návrh managementu ochrany hnědásky osikového je v přímém protikladu k doporučením Red Book ohrožených druhů EU pro tohoto motýla. A že v Dománovickém lese jde o poslední lokalitu hnědásky osikového v ČR? Vždyť se ani nesnažili hledat v místech jeho tradičního výskytu! My víme, že se tento motýl vyskytuje i jinde, ale naše slovo proti „zachránčům“ nic nezmuže.

Od řešitelů tzv. záchranu hnědásky osikového se distancuje od počátku i Entomologický ústav AV včetně ředitele. MŽP jsme předložili i další velmi varovné odborné názory jiných entomologů, které připouštějí, že drastický zásah zničí nejen les, ale vyhubí i hnědásku osikového a celé existující přírodní společenstvo.

Jenže granty na záchranu hnědásky osikového již údajně konkrétní osoby čerpají, tak je třeba v bludu vytrvat, byť to velmi pravděpodobně hnědásku osikového zahubí. Viník se pak snadno najde – vlastník lesa.

V souvislosti s návrhem Zásad managementu EVL navrhuje podle odborných doporučení revizi předložených postupů pro záchranu hnědásky osikového. Vyjadřujeme odhodlání hnědásku osikového chránit podle doporučení jiných entomologů z EÚ AV a dalších odborníků.

5. Nejsme ještě rozhodnutí, jestli bude dojednávat smluvní ochranu lokality. Omezení hospodaření: vykácení vysokokmenného lesa a nahrazení tzv. lesem sdruženým s dobou obmýtí pařeziny 10 let není omezením hospodaření, ale absolutní likvidací hospodaření.

V případě Dománovického lesa nejde o nějaké dočasné omezení, nýbrž o trvalé a nevratné zničení lesa na rozloze více než 700 ha, jeho hodnoty. Vzniklé křoviny

Orchidej střevíčník pantoflíček – jeden z předmětů ochrany v Dománovickém lese

by byly v budoucnu samozřejmě jako les hospodářsky nesoběstačné, les bezcenný. Od finanční otázky kompenzací se ochránáři distancují, doporučili nám, ať se o náhrady v budoucnu soudíme s ČR. Dokonce jsme vyslechli i prohlášení, že za pár let budou lidé na venkově ekologicky uvědoměle sami usilovat o možnost jít si do lesa vyřezat ty desetileté klacky a topit jimi, tak na tom prý my vlastníci vlastně velmi vyděláme. Tak proč mluvit vůbec o náhradách? Finanční stránkou náhrad si nelámou hlavu ani státní instituce, pro ně je teď patrně důležité udržet tok peněz z Bruselu do roku 2013 pro tzv. ochránářský management. Na dobu po roce 2013, kdy již zřejmě evropské peníze nebudou, dnes nikdo nemyslí.

My celou věc považujeme za tak zřejmý nesmysl zcela proti přírodě, že dopady ani nedokážeme do detailů domýšlet. Pokud by nás vlastníky skutečně k realizaci silou donutili, šli by tím úřady proti smyslu zákona 114/92 Sb., o ochraně přírody. Bylo by to i brutální omezení vlastnických práv, ovšem při ponechání všech povinností nám vlastníkům. To je poznámka - srovnání naplňování dnešní demokracie s postupy komunistů v roce 1948 – ti ovšem tehdy sebrali k lesu nejen práva, ale i povinnosti.

Ing. Jiří Žabka
Kinský dal Borgo, a.s.,
Chlumec n. Cidlinou

1. O návrhu lokality Natura 2000 na našem majetku (Žehuň – Obora CZ0213090, Olešnice CZ0523283 a Víno CZ0523293) jsme se dověděli na podzim r. 2004 na základě schůzky v kanceláři naší správy. Zde nám byl oznámen záměr vyhlášení uvedených lokalit a byli jsme ubezpečeni zúčastněnými zástupci ochrany přírody, že tato skutečnost nebude mít vliv na hospodaření v lesích. O jakékoliv návštěvě našich lesů za účelem šetření v této záležitosti jsme nikdy nebyli informováni, ani jsme nebyli požádáni o spolupráci. Na výše uvedené schůzce jsme se dověděli lokalizaci území navrženého do této soustavy. O takovémto jednání však nebyl pořízen zápis, jednání bylo prezentované jako předběžné s tím, že podrobnosti budou řešeny později. Žádné příště nebylo. Vzhledem k neustále se měnícím

kompetencím u ochrany přírody a absencí zápisu nejsme schopni s jistotou vyjmenovat zástupce za orgán ochrany přírody (byli přítomni zástupci CHKO Český ráj a CHKO Kokořínsko + další).

Na podzim roku 2007 jsme byli osloveni v druhé vlně. Lokality Víno a Olešnice by měly být sloučeny a rozšířeny (asi 2x) a tím vytvořena lokalita Lesy u Chlumce CZ0524051 a další nová lokalita Žlunice - Skochovice CZ0210175. Tentokrát jsme

jednali. Nemáme žádnou smlouvu o případných náhradách a způsobu jejich stanovení. Nesmělé ústní odvolávky na vyhl. 335/2006 nejsou pro nás zárukou. Máme špatné zkušenosti s uplatňováním náhrad z důvodu omezení hospodaření obecně.

Naše nesouhlasné stanovisko k vyhlášení lokalit Lesy u Chlumce a Žlunice - Skochovice je dodnes v řízení na MŽP, odboru mezinárodní ochrany biodiverzity, i když podle obdrženeho vyjádření k problematice od AOPK (Ing. Michael Hošek - dopis z 1.4.2008) je zřejmé, že je již rozhodnuto.

3. Souvislost s LHP se prolíná i v odpovědi na předešlý dotaz, jelikož v případě evropsky významných lokalit Olešnice a Víno (první případ z r. 2004) jsme se dozvěděli zmíněný management na ochranu území až v závazném stanovisku k LHP Kinský Chlumec n. C. ze strany KÚ Královéhradeckého kraje. Po sérii odvolání a mezitím zpracování naprosto neseriózního posudku na posouzení vlivu LHP Kinský Chlumec n. C. na lokality soustavy Natura 2000 na objednávku KÚ, byl vlastník nakonec nucen ukončit tento spor z důvodu dalších možných ekonomických ztrát, které by mohly nastat z důvodu nevyplacení příspěvku na LHP i příspěvků dalších. Výsledkem je závazné stanovisko od KÚ Královéhradeckého kraje s podmínkami, které dle našeho názoru není v souladu s právní normou. Na základě této zkušenosti jsme požádali o zrušení stávajících EVL a to dopisem na MŽP, ELO i královéhradeckému hejtmánovi.

4. Dle našeho názoru by po projednání takového záměru měla být uzavřena smlouva, kde by byly jasné uvedeny odlišnosti od hospodářského záměru vlastníka včetně stanovení náhrad a způsobu jejich výpočtu a lhůty na jejich proplacení, včetně sankcí. Vyhlášení nebo uznání takové lokality by mělo předcházet posouzení lokality za účasti vlastníka s oboustrannou výměnou informací a poznatků. Takovému posouzení by mělo předcházet šetření v terénu a argumentace k zjištěným poznatkům. Neprázdňé diskuze od stolu, jak je tomu dnes. Bez souhlasu vlastníka by nemělo být možno vyhlásit jakýkoliv způsob ochrany tohoto území. Současná právní úprava, kdy evropsky významnou lokalitu či jinou formu ochrany území lze vyhlásit bez souhlasu vlastníka, je neuvěřitelná. Ochrana přírody je si toho samozřejmě vědoma a její arogance moci („ekologický terorismus“) se odráží i na vztazích vlastníků lesů s „ochránci přírody“.

5. Pokud dojde ke schválení uvedených lokalit, což nám dle dosavadního průběhu velice vážně hrozí, tak se budeme zajímat o smluvní ochranu těchto lokalit po detailním seznámení se s touto problematikou. Vzhledem k situaci, že z „ekologického“ hlediska žijeme opět v době, kdy vše může znamenat cokoli, obáváme se neobdobných až hloupých zásahů ze strany „ochrany přírody“ do hospodaření v lesích. Co můžete očekávat od resortu, když jeho hlavní představitel vyzdvihne v lesnickém odborném tisku tzv. „Stanovisko vědců“ z r. 2006 a zasazuje se o zákaz holosečí? Netroufám si odhadovat.

dostali dopis s uvedením předmětu ochrany včetně mapy s žádostí o spolupráci na základě všeobecného univerzálního textu o důvodech tohoto jednání s odvolávkou na EU a MŽP. Tento druhý dopis nám poslala AOPK Hradec Králové.

2. V prvním případě, rok 2004, jsme byli informováni ústně o důvodu ochrany (výskyt roháče obecného) a zároveň ubezpečeni, že jediným omezením bude, abychom zachovali pařezy po těžbách. Toto jsme ústně slíbili, ale z důvodu existence určité formy záruky jsme požadovali písemně vypracování smluvních záruk, kde by bylo řešeno: stupeň ochrany území, rozsah omezení pro vlastníka a způsob stanovení event. náhrad pro vlastníka pozemků. V opačném případě jsme s vyhlášením takového území nesouhlasili. Dopis byl adresován na MŽP, řediteli odboru mezinárodní ochrany biodiverzity RNDr. Petru Rothovi. Odpověď nikdy nepřišla.

Ve druhém případě (Lesy u Chlumce a Žlunice – Skochovice) jsme po obdržení dopisu reagovali zamítavým stanoviskem, na kterém trváme dodnes a které bylo zasláno na základě naprosto záporné zkušenosti s KÚ Královéhradeckého kraje při schvalování LHP Kinský Chlumec n. Cidlinou. V tomto případě jsme byli seznámeni s navrhovaným managementem, který byl ovšem téměř shodný s předešlým, předaným v průběhu schvalování LHP, a s kterým jsme od začátku nesouhlasili. Spor trvá do dnešních dnů. Náhrada újmy nebyla nikdy předmětem

Je dotační politika českého lesnictví dostatečná?

Pro odpověď na tuto otázku jsem si zvolil dotace z EU z Programu rozvoje venkova na období 2007 – 2013 a dotace z národních prostředků Ministerstva zemědělství za rok 2006 a 2007. Dále uvádím srovnání mezi jednotlivými obory – zemědělská výroba, zpracovatelský a potravinářský průmysl, lesnictví, rozvoj venkova a rybářství. Tyto obory jsou představovány jednotlivými osami zaměřenými dotací.

Nebudu se věnovat podrobněji jednotlivým dotačním titulům, tuto situaci mě velmi usnadnil ing. Petr Jelínek, odborný poradce SVOL, který vypracoval souhrnný informační materiál o dotacích a finančních příspěvcích, který je umístěn na webových stránkách SVOL a je všem zájemcům k dispozici.

pokračování na str. 5. »

Pro začátek je nutné uvedení několika statistických údajů a úvodních čísel. V České republice připadá na 1 obyvatele 0,33 ha lesní půdy a 0,42 ha zemědělské půdy.

Zemědělská půda je z 86 % ve vlastnictví fyzických a právnických osob, stát vlastní pouze 14 % zemědělské půdy. Přitom na vlastní zemědělské půdě hospodaří pouze 8 % vlastníků, 92 % zemědělské půdy obhospodařují převážně zemědělské podniky na základech bývalých družstev a státních statků na pronajatých pozemcích.

Lesní pozemky téměř ze 60 % vlastní stát a 40 % zbývajících lesní půdy vlastní převážně obce, města a fyzické osoby. Toto považují za zásadní rozdíl mezi vlastnictvím a obhospodařováním lesních a zemědělských pozemků v České republice.

Dotace z EU určené pro Českou republiku pro období 2007-2013

	mld. EUR	Podíl na celkových prostředcích PRV
Osa I.	1,4	31 %
Osa II.	1,9	42 %
Osa III.	1,0	22 %
Osa IV.	0,2	5 %
Celkem	4,5	

lice a vyspělými zemědělskými státy EU (Rakousko, Německo, Francie, Anglie).

Z celkové částky 4,5 mld. euro je pro lesnická opatření určeno pouze 247,4 mil. euro, tj. 5,5 %. Ostatní částky jsou směřovány do zemědělské výroby, zpracovatelského a potravinářského průmyslu, zpracování biomasy, biopaliv a ostatního rozvoje venkova.

Program rozvoje venkova 2007 – 2013 byl odstartován v květnu 2007 a 8. 10. 2007 byla schválena první lesnická Pravidla pro opatření I.1.2 Investice do lesů. V současné době byla již vyhlášena tři kola příjmů Žádostí, z prvních dvou jsou již známé schválené projekty a 3. kolo příjmu

bioplynových stanic, kotelen a výtopen na biomasu, výrobu biopaliv, podporu cestovního ruchu a základní služby pro hospodářství a obyvatelstvo venkova (12,6 mld. Kč, tj. 34 %). Na webových stránkách ministerstva zemědělství si můžete tento stav ověřit.

Kde tedy hledat odpověď na otázku, zda je dotační politika českého lesnictví dostatečná? Na ministerstvu zemědělství, které je garantem Programu rozvoje venkova na období 2007 – 2013 a rozděluje finanční prostředky na Společnou zemědělskou politiku. Zde si musíme přiznat skutečnost, že obor lesnictví ve vztahu k jinému vlastnictví než státnímu nikdo nezáží.

Uvedu jen několik příkladů. Program rozvoje venkova 2007 – 2013 byl schválený v květnu 2007, ale již 14.7.2005 se

uskutečnilo setkání vedení MZe, Agrární komory, zástupců nevládních organizací a vedoucích zpracovatelských týmů programu nad požadavky Agrární komory na maximální alokaci finančních prostředků do osy I. při současném zachování plateb LFA (méně příznivé oblasti). Zástupce vlastníků lesů nikdo neoslovil. Usnesení konference SVOL v roce 2006 iniciovalo dopis ministru zemědělství ČR ing. Mládkovi s vyjádřením nesouhlasu s lesnickou dotační politikou, nikdo na tento dopis nereagoval. Dalším příkladem je složení Monitorovacího výboru jako orgánu Řídícího výboru, lesnictví je zastoupeno pouze 1 členem SVOL z celkového počtu 36 členů.

Informaci o dostatečnosti nebo nedostatečnosti dotací do lesnictví přináší následující tabulky

Schválené projekty prvních dvou kol PRV

	Schváleno (mil. Kč)	Z toho lesnictví (mil. Kč)
1. kolo příjmů osa I.	1661,4	0
2. kolo příjmů osa I.	2538,3	252,5
2. kolo příjmů osa III.	3386,7	0
Celkem	7586,4	252,5 (3,3 %)

Výsledek zaregistrovaných žádostí o dotace z PRV ve 3. kole (k 28. 3. 2008)

	Podané žádosti	Z toho lesnictví
Osa I.	1562	0
Osa II.	134	134
Osa III.	212	0
Celkem	1908	134 (7 %)

Národní prostředky vyplacené ministerstvem zemědělství v letech 2006 a 2007

	2006		2007	
	mil. Kč	podíl	mil. Kč	podíl
zemědělská výroba	1553,7	34 %	1103,6	21 %
potravinářská výroba	453,9	10 %	309,9	6 %
vodní hospodářství	2219,5	49 %	3565,2	66 %
lesní hospodářství	301,8	7 %	422,9	8 %
Celkem	4528,9		5365,2	

je k datu 28. 3. 2008 prezentováno zaregistrovanými Žádostmi.

Velmi zajímavé jsou platby poskytované MZe a SZIF na Společnou zemědělskou politiku a to zejména jednotné platby na plochu (SAPS) a přímé podpory (Top-Up). V roce 2006 bylo na těchto přímých platbách vyplaceno 16.166,5 mil. Kč, v roce 2007 bylo na přímých platbách vyplaceno 13.178,9 mil. Kč, přičemž žádná z těchto plateb se netýká lesnictví.

Také struktura dotací do vlastního zemědělství je zajímavá. Na první pohled se zdá, že prostředků je dostatek, ale pro vlastní zemědělskou prvovýrobu a podporu hospodařících vlastníků zemědělské půdy je určena jen malá část prostředků, většína prostředků je směřována do zemědělských společností a akciových společností nájemců pozemků právě formou přímých plateb, dále do velkochovu zvířat, zpracovatelům prvotních surovin, na pozemkové úpravy (7 mld. Kč, tj. 22 %), na výstavbu

Na XV. sjezdu Agrární komory z 13. března 2008 byla přednesena zpráva o činnosti, ze které cituji: „Podařilo se prosadit do nového Programu rozvoje venkova finanční podpory výstavby zhruba 20 bioplynových stanic ročně“, konec citátu.

Posledním příkladem je pravidlo „de minimis“ jako pojistka a podmínka Evropské komise k odstranění možných překryvů dotací a zabránění dvojímu čerpání dotací na stejný účel. Toto opatření se týká pouze lesnických dotací osy I.1.2 Investice do lesů a prakticky znamená, že žadatel může během tří kalendářních roků po sobě žádat o maximálně 200 tis. EUR v rámci všech podpor dotačního titulu I.1.2 (do této maximální částky se zahrnují dotace poskytnuté žadateli v režimu de minimis i z jiných ministerstev či krajských programů na jiný účel). Žádné jiné dotace z celého Programu rozvoje venkova toto omezení nezajímají! SVOL poslal ministru zemědělství dopis s vyjádřením

nespokojenosti s touto situací a odpověď byla jednoduchá – čekat na vyhodnocení, v případě zrušení pravidla „de minimis“ budou dotace do lesnického programu I. 1.2.1 Pořízení strojů a zařízení na údržbu a budování lesních cest, stezek a chodníků, meliorací a hrazení bystřin, retenčních nádrží, strojů a zařízení sloužících pro obnovu a výchovu porostů a stroje a zařízení na výrobu materiálu pro obnovu a výchovu porostů a prvotní zpracování dříví ekologickými technologiemi a program I.1.2.2 Pořízení a modernizace technologií pro zpracování a využití biomasy pro energetické a jiné účely a program I.1.2.3 Lesnická infrastruktura – výstavba, modernizace, rekonstrukce a celkové opravy lesních cest, včetně souvisejících objektů, zařízení upravující vodní režim v lesích včetně souvisejících objektů a ostatních infrastruktúrních objektů a zařízení sloužících lesnímu hospodářství pouze do výše 55 %. Kopie odpovědi je k dispozici. Pokud mohu prezentovat svůj vlastní názor na výši dotace, tak žádná 100% dotace nevede k rozumným úsporám, určitý podíl vlastního financování by měl mít každý program. Pravidlo „de minimis“ je nezbytné zrušit bez dalších podmínek a odstranit možné překryvy dotací a tím napravit selhání úředníků a jejich nedostatečnou komunikaci.

Jen okrajově se zmíním o finančních příspěvcích na hospodaření v lesích poskytovaných jednotlivými kraji od roku 2005 na základě zákona o rozpočtovém určení daní. Do roku 2004 platila jednotná pravidla tvořená MZe a jednotné sazby, od roku 2005 máme rozdílná pravidla a sazby v jednotlivých krajích, některé kraje neposkytují téměř žádné finanční příspěvky na hospodaření v lesích. Zvýšila se také administrativní zátěž žadatelů, kteří mají pozemky v několika krajích s různými pravidly a sazbami. Bylo by vhodné vrátit tyto příspěvky na hospodaření v lesích do režimu před rokem 2005.

Posledním příkladem je jednání vlády ČR, která v březnu 2008 schválila navýšení rozpočtu ministerstva zemědělství o 390 mil. Kč na podpurné programy zemědělsko-potravinářského komplexu na celkových 1,16 mld. Kč. Žádné z těchto prostředků nejsou určeny pro lesnictví. Z výše uvedených údajů a současného stavu čerpání prostředků mohu zcela odpovědně sdělit, že pro lesnictví jsou tyto dotace zcela nedostatečné, mezi jednotlivými obory žadatelů nevyvážené a mohu také odpovědět na zadané téma: Dotační podpora českého lesnictví je nedostatečná!

Není ale možné skončit tímto konstatováním a nepokusit se o možné změny, hledat cestu naprawy a poučení z této situace. Dovolím si navrhnout následující možnosti:

1. Je nutné získat větší politickou podporu pro lesnické hospodaření.
2. Na vlastní ministerstvu zemědělství nikdo neprosazuje zájmy jiných vlastníků lesů mimo státního vlastnictví.
3. Jednat se všemi zástupci vlastníků půdy a získat větší podporu pro ty, kteří hospodaří především na vlastních pozemcích.
4. Pokusit se jednáním s MZe a Monitorovacím výborem upravit pravidla Programu rozvoje venkova 2007 – 2013 ve prospěch vlastníků lesů, je nutné počítat s neochotou celé administrativy k těmto změnám.
5. Požadovat větší frekvenci lesnických dotačních titulů v dalších kolech příjmů a přesuny prostředků z jiných dotačních titulů ve prospěch zejména dotačního titulu I. 1.2.3 Lesnická infrastruktura.
6. Významným argumentem pro jednání jsou stále se zvyšující požadavky na celospolečenské funkce lesů, ochranu přírody a životního prostředí, které jsou státem nařizovány vlastníků lesů bez příslušné finanční náhrady.

Závěrem chci znovu připomenout naše motto, že: „Každé prostředky, které přijdou do lesního hospodářství jsou přínosem“.

Ing. Karel Kovář

15. ledna se uskutečnila schůze předsednictva SVOL, která navázala na jednání pracovní skupiny ke zpracování stanoviska vlastníků k návrhu připravované publikace „Zásady managementu stanovišť druhů v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000“. Připomínky SVOL byly postoupeny náměstkovi ministra životního prostředí a řediteli AOPK s výzvou o svolání společného jednání s vlastníky lesů. Na prvním setkání 27. března bylo dohodnuto, že AOPK přepracuje úvodní kapitolu, v níž zdůrazní charakter „Zásad“ jako doporučujícího a odborného materiálu, nikoliv závazného dokumentu. Bylo rovněž přislíbeno, že připomínky SVOL a LČR k jednotlivým pasážím textu budou AOPK vypořádány na společném jednání, které se uskuteční v průběhu května 2008.

Ve dnech 5. a 6. února uspořádal SVOL v Přísku a v Olomouci odborný seminář zaměřený na lesnická opatření Programu rozvoje venkova k obnově lesního potenciálu po kalamitách a podpoře společenských funkcí lesů. S podmínkami poskytování těchto dotací, administrací opatření a vyhodnocením 2. kola příjmu žádostí seznámili účastníky pracovníci ministerstva zemědělství, ústředí a regionálních odborů Státního zemědělského a intervenčního fondu.

11. února proběhla schůzka pracovní skupiny SVOL, která na základě podkladů a argumentací jednotlivých dotčených členů zpracovala pro ministerstvo zemědělství připomínky k rozšíření národního seznamu evropsky významných lokalit v kontinentální části ČR. Hlavními důvody, proč vlastníci s dalším rozšiřováním Natury nesouhlasí, je netransparentní výběr lokalit a chybějící informace o jejich plánovaném managementu, nepřesné vymezení výskytu evropsky významných druhů a neexistující záruky na úhradu způsobené újmy.

V jarních měsících proběhly členské schůze regionálních organizací SVOL. Vedle zhodnocení činnosti za uplynulý rok se zabývaly vývojem společného obchodu se dřevem, dotacemi na hospodaření v lesích, rozšiřováním chráněných území v rámci Natury 2000, plánem aktivit na rok 2008 a volbami do regionálních orgánů. Do vedení Jihomoravského regionu byl nově zvolen ing. Jiří Neshyba, ředitel akciové společnosti Lesy města Brna. Předsedou Karlovarského regionu byl zvolen jednatelem společnosti Loketské městské lesy ing. Pavel Scheuer. V ostatních regionech dostalo důvěru dosavadní vedení: Jihočeský region – ing. Jan Kalafut, Plzeňský – ing. Václav Toman, Severomoravský – ing. Roman Šimek, Severočeský – ing. Pavel Filip, Středočeský – Bc. Miroslav Pacovský, Východočeský – Radomír Charvát, Vysočina – ing. Jiří Svoboda.

Na základě předchozích jednání zástupců SVOL s ministerstvem zemědělství udělila Státní rostlinolékařská správa rozhodnutím č.j. 2508/2008 výjimku pro použití neregistrovaného přípravku STORM WBB na ochranu lesních dřevin proti hlodavcům. Výjimka byla vydána na dobu 120 dnů od 1. března do 28. června 2008.

13. března se konala 4. valná hromada SVOL-komory soukromých lesů. Jedním z hlavních bodů programu byla ochrana přírody a její dopady na majitele lesů. Účastníci jednání se shodli na potřebě zlepšovat image soukromých majitelů a správců lesů, upozorňovat politiky i veřejnost na význam obhospodařování lesa pro zachování krajiny a další rozvoj venkova, podporovat společný obchod SVOL a neustále rozšiřovat členskou základnu, zejména aktivizací vlastníků malolesů. Předsedou komory na další dvouleté období byl potvrzen JUDr. Richard Belcredi, místopředsedou Josef Bartoň-Dobenín.

pokračování na str. 6. >>

Do představenstva komory byli dále zvoleni dr. Constantin Kinsky, Michael Podstatzký-Lichtenstein a ing. Ctibor Záruba.

Na schůzi republikového výboru 18. března řešili jeho členové zejména další postup SVOL ve věci novelizace zákona o přechodu majetku z vlastnictví státu do majetku obcí a novely zákona o ochraně přírody a krajiny, přípravu semináře o českém lesnictví a celostátní konference SVOL. Republikový výbor projednal návrh dotazníku ekonomického šetření a schválil souhrnný informační materiál s přehledem možností čerpání dotačních prostředků na hospodaření v lesích a zlepšování krajiny z krajů, státního rozpočtu a evropských fondů – vlastníkům je k dispozici na webových stránkách SVOL.

9. dubna se zástupci SVOL zúčastnili semináře v Evropském parlamentu s názvem „Obnovitelné zdroje – je lesní biomasa řešením pro budoucnost?“, spolupořádaným nadnárodními organizacemi vlastníků lesů, papírenského a dřevozpracujícího průmyslu. Nejzajímavější informace a náměty z jednání: ve 2. pololetí 2008 za francouzského předsednictví EU se bude v Evropské komisi jednat o daňovém zvýhodnění výroby bioenergie, plánovaný 20% podíl obnovitelné energie nebude zřejmě dostačující, v Evropě pochází z lesa 62% z celkového množství biomasy využívané pro výrobu energie, z toho 65% se spotřebovává přímo k vytápění. Biomasa k výrobě energie je třeba získávat hlavně z dosud nevyužívaných zdrojů – např. z plantáží

rychle rostoucích dřevin lze ročně získat 20-30 m³ dřeva z 1 ha. V rámci EU budou vypracována kritéria trvale udržitelné produkce biomasy a předpokládá se i příprava národních plánů využívání biomasy a zbytků po těžbě dřeva.

SVOL se aktivně zapojil do připomínkového řízení k návrhu nařízení vlády o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu v rámci opatření Natura 2000 v lesích, k návrhu novely zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, návrhu novely zákona o geologických pracích, novelizaci zákona o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby a návrhu zákona

o zmírnění některých majetkových křivd způsobených církvím a náboženským společenstvem v době nesvobody.

Pro správce nestátních lesů připravil SVOL zcela nové vydání služebního deníku lesníka, které vedle tradičních formulářů evidence provedených prací přináší souhrn povinností zaměstnavatele v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v lesním hospodářství, přehled práv a povinností zaměstnance a způsobů organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru. Zpracování deníku umožňuje jeho využití i v dalších letech. Na základě objednávků zašleme požadované množství, cena 50 Kč/kus + poštovné.

Účastníci 4. valné hromady Komory soukromých lesů v Jihlavě

Vedení Komory soukromých lesů (první zprava Dr. Richard Belcredi)

Pracovní setkání s rakouskými a německými kolegy

Na pozvání prezidenta rakouského Svazu zemědělských a lesnických podniků dr. Felixe Montecuccoli se zástupci SVOL zúčastnili třístranného setkání s představiteli vlastníků lesů z Rakouska a Bavorska dne 15. dubna v Salzburgu.

Jednání mělo především informativní charakter, jeho hlavním tématem byla potřeba aktivní lesnické politiky v rámci EU a rozbor současné situace na evropském trhu se dřevem.

Jak Montecuccoli uvedl, lesnická politika je ve vztahu k EU soustředěna na národní úrovni a není nijak koordinována. Je zde nutno prosadit zásadní význam ekonomické stránky trvale udržitelného hospodaření a nelze připustit, aby došlo k podcenění ekonomického a sociálního pilíře lesního hospodářství ve prospěch požadavků ekologických. Tato stanoviska

budou uplatňována i na květnovém zasedání odborníků Ministerské konference o ochraně lesů v Evropě.

Pokud jde o současnou situaci v obchodu se dřevem, bylo konstatováno, že tolik proklamovaná „mobilizace dřeva“ již není téma dne. Dřevozpracující průmysl se v Evropě rozšiřoval a modernizoval a nezajistil si budoucí odbyty. To vedlo v letošním zimě k nahromadění zásob řeziva a s přispěním stavební krize v USA a větrných polomů ve střední Evropě způsobilo na počátku tohoto roku dramatický pokles cen dřeva. I když prognóza dalšího vývoje na trhu se dřevem je velmi obtížná, obecně se předpokládá v druhém pololetí mírný vzestup.

Dále se hovořilo o problémech v souvislosti s implementací Natura 2000. Přítomní se shodli v názoru, že je nezby-

tné středoevropské lesy i nadále obhospodařovat a nepřipustit další omezování. Již dnes v lesích zařazených do národních seznamů Natura 2000 dojde v zemích EU k poklesu roční těžby o 68 mil. m³ dřeva.

Diskutovalo se i o otázkách zdanění lesní půdy, srovnání ekonomických výsledků lesních podniků, které probíhá již delší dobu v Rakousku, nezbytnosti podporovat certifikační systém PEFC a o problematice elektronického měření dřeva odběrateli, s jehož výsledky stále nemůžeme být spokojeni.

Jednání uzavřel prezident Montecuccoli zdůrazněním užitečnosti podobných pracovních setkání a vyjádřil naději, že naše třístranná spolupráce bude i nadále pokračovat.

Ing. Ctibor Záruba
Ing. Josef Vovesný

Ekonomické šetření SVOL

Již v době vzniku SVOL počátkem devadesátých let byla často diskutována otázka potřeby získávání dat a údajů o ekonomických výsledcích členů SVOL, jejich ekonomických možnostech, výkonnosti a efektivnosti hospodaření. Provedením průzkumu, či zjišťováním těchto dat byl tehdy výborem SVOL pověřen doc. Bludovský a prováděn byl v letech 1993 – 1994 a pak opět v roce 2000. Data získaná z průzkumu měla sloužit a sloužila pro vnitřní potřebu SVOL, např. při žádostech některých vlastníků o posouzení úrovně hospodaření vlastních organizací, ale i pro argumentaci vůči státním orgánům o úrovni dotací apod. Proč SVOL šel svou vlastní cestou a nevyužíval raději údaje získané šetřením např. Českého statistického úřadu, Ministerstva zemědělství, nebo Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů? Důvodem byla jednak

odlišnost způsobu hospodaření menších lesnických firem (městských a obecních), zvláště pak soukromých majetků i snaha získat přesnější a hodnověrnější informace než z veřejných zdrojů.

Protože od tehdy prováděného ekonomického šetření uplynula celá řada let, rozhodl již koncem roku 2007 republikový výbor o opakování tohoto šetření za účelem získání aktuálních dat. Vybraní členové republikového výboru projednali dne 18. 3. 2008 celkový rozsah i jednotlivé body připravovaného šetření a po rozsáhlé diskuzi i pečlivém zvážení byl doporučen a následně schválen rozsah nového připravovaného šetření. Na jednání bylo jednoznačně rozhodnuto omezit rozsah šetření na nezbytně nutnou míru, např. z pěstební činnosti budou zjišťovány pouze náklady na umělou obnovu, na ochranu lesa a z toho oplocenky, dále na prořezávky a pak již jen celkové náklady na pěstební činnost. Z těžební činnosti budou zjišťovány náklady na těžbu a přiblížení dříví a samozřejmě celkové náklady těžební činnosti. Veškeré ostatní činnosti, nesouvisející přímo s lesnickými výkony, ať už údržba zeleně, hřbitovů, přidruže-

ná výroba, údržba budov nesouvisejících s lesnickou činností nebudou předmětem šetření. Zvažována byla i velikost majetků, které budou zahrnuty do šetření a bylo dohodnuto, že předmětem zájmu tohoto průzkumu budou majetky o výměře větší než 300 ha. Toto omezení bylo dohodnuto z toho důvodu, že menší majetky nemají zpravidla na svoje obhospodařování vyčleněn samostatný personál, nevedou oddělené účetnictví - to je vedeno často společně s dalšími nelesnickými činnostmi a údaje potřebné pro zvažované ekonomické šetření nelze tedy jednoduše získat.

Celé šetření bude rozděleno do několika etap. V první fázi, a to hned po dubnové konferenci SVOL v Pelhřimově budou osloveni všichni členové SVOL s majetkem splňujícím výše uvedenou podmínku výměry s tím, jestli mají uvedené údaje k dispozici a zda jsou ochotni se šetření zúčastnit. V další etapě by pak již byly rozslány příslušné dotazníky s ponechaným přiměřeným termínem na vyplnění a vrácení zpět. Poté by následovalo statistické zpracování těchto poskytnutých dat a jejich další využívání pro potřeby SVOL, samozřejmě s poskytnutím výsled-

ků všem, kteří se šetření zúčastnili. Proti dřívějším šetřením prováděným v minulých letech máme v současné době jednu nespornou výhodu, kterou je internet a jehož výhody je plánováno v plné míře využívat. Oslovení všech členů, zaslání dotazníku, i jeho vrácení bude v maximální možné míře prováděno přes e-mailovou poštu, jen v případě nutnosti bude použita pošta klasická. U vybraných majetků, nebo i v případě zájmu ze strany vlastníka, či správce majetku, je možná i návštěva pracovníka provádějícího šetření přímo v sídle společnosti, či vlastníka.

V úvodní části šetření bude zjišťován způsob obhospodařování majetku (fyzická osoba, s.r.o., a.s. apod.), region, kde se majetek nalézá, průměrná nadmořská výška, procentické zastoupení hlavních dřevin, decennální předpis těžeb apod., tedy údaje, které budou důležité při vyhodnocování údajů. Dále bude následovat tabulka pro zjišťování jednotlivých údajů o ekonomických výsledcích majetku a dle další dohody případně i tabulka sledující ceny dříví za uplynulý období.

pokračování na str. 7. »

Veškeré údaje byly voleny tak, aby je bylo možno snadno zjistit z běžně vedeného účetnictví, aby příslušní pracovníci jednotlivých majetků nebyli pokud možno zatěžováni nad míru nezbytně nutnou dalšími výpočty, či zjišťováním běžně nevedených údajů.

Účast v tomto ekonomickém šetření je samozřejmě dobrovolná, SVOL nemá a ani nechce mít nástroje, kterými by „moci úřední“ nutil členy k vyplňování jakýchkoli dotazníků, nicméně bez spolupráce statisticky významného počtu členů, tedy většiny oslovených by toto šetření nemělo prakticky žádnou cenu. Pouze získáním poměrně rozsáhlého souboru dat a jeho následným zpracováním lze získat průměrná data z oblastí klimaticky a lesnický podobných a jen takováto data lze pak využívat, jak pro porovnání vlastního hospodaření, tak i pro argumentaci např. v krajích, případně na úrovni celostátní, při jednáních o výši dotací apod. Zůstává tedy na každém členovi, do jaké míry bude ochoten obětovat svůj určitý čas a námahu na vyplnění dotazníku a do jaké míry bude ochoten se vzdát jisté míry anonymity a zda tedy poskytne své ekonomické údaje. SVOL po dobu své více než 15-ti leté existence vždy důsledně zastával názor svých členů a nikdy nezneužil informace získané od svých členů, bude tedy i v tomto případě garantem, že poskytnuté údaje budou považovány za důvěrné a podle toho bude s nimi i se zpracovanými výsledky zacházeno.

Ing. Petr Jelínek

Dovolí jelení zvěř obnovu Krušných hor?

Již od počátků socialistických tradic naší myslivosti se mezi myslivci a lesníky vede konfliktní diskuze o pohledu na skutečné - fyzické počty spárkaté zvěře. Myslivci (zejména v pronajatých honitbách) argumentují svou stopařskou dokonalostí a počítařským intelektem, který při pravidelném „sčítání zvěře“ vyústí každoročně do nezpochybnitelných závěrů, že stavy jsou buď normované nebo mírně zvýšené, takže jich v krajním případě bude dosaženo v následujícím roce po vypracování a realizaci plánu lovu. Tento scénář se každoročně opakuje za tichého přihlížení orgánů státní správy myslivosti, nikdo se nenanáhá z nesmyslných čísel mysliveckých matematik vyvodit odpovídající závěry.

Lesníci sami tomuto sčítání větší nedůvěřují, neboť shledávají, že stav lesních porostů je s touto filosofií v příkrém rozporu a škody zvěří jsou neustále vysoké.

Argumentace myslivců o přiměřených stavech zvěře dostala v loňském roce povážlivou trhlinu speciálním šetřením o „Vlivu zvěře na lesní ekosystém Krušných hor“. Tento elaborát byl vypracován Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů v Brandýse nad Labem jako dílčí součást studie o „Obnově porostů náhradních dřevin“. Vypracování studie zadal Výzkumnému ústavu lesního hospodářství ve Zbraslavi státní podnik LČR, aby bylo možné vytvořit jak strategický rámec pro návrat hospodářských dřevin do oblasti, tak i čerpat údaje k návrhům konkrétních krátkodobých postupů pro jednotlivé projekty realizované v závislosti na disponibilních zdrojích (finančních podporách, sponzorských darech apod.). Náklady na vyhotovení studie byly nemalé, ke cti LČR je nutné dodat, že není omezena jen na lesy státní, ale zahrnuje všechny lesy bez ohledu na druh vlastnictví.

Závěry mysliveckého šetření jsou

jednoznačné. Skutečné stavy jelení zvěře mnohonásobně překračují stavy normované, současně ani předchozí úsilí o redukci stavu vysoké zvěře k požadovanému snížení rozdílů mezi normovaným stavem a skutečným stavem zatím nevedlo.

Tento trend podporuje i zjištěná struktura populace, v níž trvale převládá podíl samičí zvěře, který se pohybuje v posledních 12 letech v relaci 1,2 : 1 až 1,8 : 1 v jejích prospěch. Přestože poměr lovené zvěře je v tomto období 1 : 2,1 – 1 : 2,6 ve prospěch samic, pro žádoucí redukci jelení zvěře je bohužel nedostačující.

Za tohoto dlouhodobě přetrvávajícího, nepříznivého stavu vysoké zvěře lze jen velice těžko očekávat příznivé výsledky ze šetření o poškození lesních porostů. Okusem je poškozeno cca 30 % všech jedinců, u vytloutání v kategorii jedinců od výšky 1,3 m až po výčetní tloušťku 6,9 cm, je nejvýrazněji zasažena kategorie ostatní listnaté, u níž je poškozeno přes 30 % jedinců. Již v této kategorii je zaznamenáno přes 5 % jedinců poškozených loupáním a ohryzem, u výčetní tloušťky 7-20 cm je to již opět přes 30 % jedinců (u smrku a jeřábu dokonce přes 60 %).

Ve světle těchto údajů nevyznívají nikterak překvapivě ani údaje o výších škod, či o zvýšených nákladech péstební činnosti. Roční škody ze snížení kvality lesního porostu poškozeného loupáním a ohryzem se v době obmětí pohybuji okolo 90 tis. Kč/ha, Národní inventarizace lesů z r. 2004 je vyčíslila ve výši 265 mil. Kč.

Náklady na obnovu lesa a ochranu proti zvěři jsou proti průměrným nákladům v ČR vyšší o 76 tis. Kč/ha, v celkovém hodnocení se i v krátkodobém pohledu jedná po součtu těchto dvou položek o škody v miliardách Kč.

V úvodu zmíněný rozpor mezi pohledem myslivců a lesníků na únosné stavy zvěře je již na západ od našich hranic vesměs překonán. Zpracovatelé studie se pro aplikaci stanovení výše odstřelu odvolávají na metodiku saského zemského ministerstva životního prostředí a zemědělství, která je postavena na základě vyhodnocování vlivu zvěře na lesní vegetaci a která je v zemích bývalé NSR uplatňována již cca 20 let. Lze s ní samozřejmě jen souhlasit, jako základ pro stanovení odstřelu je doporučena i v návrhu NLP.

O vhodnosti tohoto přístupu jsme se mohli sami přesvědčit při častých odborných exkurzích SVOL do Badensko-Württemberska. Správnost tohoto kroku potvrzuje skutečnost, že ochrana zalesnění před zvěří je zde dnes již jen naprosto výjimečným krokem vlastníka lesa při zavádění méně rozšířených, choulostivých dřevin, jako břek, jilm, třeseň, či tis. Výsledkem přiměřených stavů zvěře jsou zde bezproblémově odrůstající kultury všech hlavních dřevin včetně jedle. Změna myšlení se ani zde neobešla bez určité nevěle myslivců, rozhodování zde však bylo výsledkem odborné diskuze, která se nepřemásla na politickou úroveň.

Značné problémy v řešení „sčítání“ a plánu lovu vyvolává migrace jelení zvěře v průběhu roku, která je umocňována příkrmováním v zimním období (listopad – únor). Zvěř sčítaná v revírech k 31. březnu se v době lovu nachází v jiných revírech, na druhé straně za škody jsou odpovědní ze zákona uživatelé honitby, přičemž v době lovu se na jejich pozemcích nachází jen malá část ze zimující populace.

Závěr k tomuto rozporu je jednoznačný – usměrňovat cílevědomé hospodaření s jelení zvěří je možné jen v rámci velkých územních celků. Jako velmi vážný problém zde shledávají autoři organizace myslivosti na území spravovaném s. p. LČR. Pro zachování dominantního vlivu na myslivecké hospodaření nevnímají pronájem honitby jako nevhodnější řešení, což potvrzují i zkušenosti z NP Krkonoše, kde myslivost a lesní hospodářství je v jedné ruce a tomu odpovídá i efekt při snižování stavu zvěře.

Umožnění mysliveckého využití skupin občanů, která má o myslivost, ale

zejména o lov velký zájem, ale vzhledem k odlehlosti bydliště (obvykle ve městě), pracovnímu zatížení i dalším zájmovým činnostem omezuje provádění myslivosti jen na občasně návštěvy v honitbě, by bylo možné buď povolenkami k lovu za specificky předem stanovených podmínek nebo ve zvláštních případech i pronájem částí honitby na určité období za účelem lovu.

Elaborát se zabýval velice seriózně i problematikou výživy zvěře. Orientační šetření rozboru krve ukázala řadu negativních prvků ve výživě jako nevyvážené množství makro a mikroprvků v základních krmivech, konzumaci krmiv s vyšším obsahem složitých cukrů, případně škrobu, hladovění některých jedinců a nevyvážené krmné dávky.

Jako naprosto chybné bylo konstatováno příkrmování pečivem, cukrovou řepou nebo pšenicí. To již lze kvalifikovat jako hrubé krmivářské nedostatky, které mohou mít za následek zvýšenou potřebu příjmu hrubé vlákniny, pro niž hledá zvěř kompenzaci ve zvýšených škodách na lesních porostech. Stejnou závadou je používání čisté kukuřice, která by měla být používána pouze jako příměs jadrného krmiva.

Dalším hrubým krmivovým nedostatkem je malé využití dužnatých krmiv. Ta nejsou podávána po celou dobu potravní nouze, pokud ano, tak jednorázově v nevhodně velkých dávkách, které pak namrazí. Zjištění o podávání na hromadách je proto alarmující.

Ekonomické dopady vysokých stavů zvěře do lesnického hospodaření vedlo zpracovatele i ke konstatování, které některé vlastníky lesů možná netěší, budou však nuceni se jím vážně zabývat. Výrazná redukce jelení zvěře je prvořadou podmínkou pro vyšší úspěšnost obnovy a tím i snížení její finanční náročnosti. Nelze se donekonečna dovolávat podpory pro ochranu proti zvěři, pokud se její stavy zásadně nesnižují. Zpracovatelé studie proto nabádají k omezení či dokonce zastavení dotací do péstební činnosti

tam, kde není důrazně řešen soulad mezi zvěří a lesním ekosystémem.

Některí vlastníci lesů se proto budou muset zamyslet nad ekonomickým profitem z myslivosti jako částečné kompenzace absence výnosu z lesnického hospodaření. Situace, kdy podstatnou část nákladů (a potažmo i dotací) na péstební činnost pohlcují opatření na ochranu proti zvěři je do budoucna neudržitelná.

Jak je z rozboru stavu na Krušných horách zřejmé, řadu věcí jsou vlastníci lesů a myslivci schopni řešit sami za předpokladu, že k tomu budou mít dostatek dobré vůle. Některé zásahy se však neobejdou bez úpravy myslivecké legislativy, jmenovitě ukončení formálního sčítání zvěře a nahrazení ukazatelem vlivu zvěře na lesní vegetaci. Kritérii pro stanovení výše odstřelu by se měla stát únosná procenta poškozených jedinců v obnově a intenzita ohryzu a loupání. Je třeba rovněž změnit kritéria průběžného odlovu v zájmu zvýšení jeho účinnosti, očistit vžitou metodiku od zbytečně komplikovaných pravidel a uvolnit selekční kritéria.

Témto klíčovým opatřením zatím není příliš nakloněn vrcholný orgán státní správy, tj. ministerstvo zemědělství, o čemž svědčí přístup k finální verzi Národního lesnického programu. Ačkoli tento materiál vznikl po vleklé dvouleté a kontroverzní diskuzi širokého spektra zúčastněných od ortodoxních zastánců životního prostředí prezentovaných zástupci nevládních organizací, přes vlastníky lesů, orgány státní správy obou dotčených ministerstev, až po podnikatelskou sféru v lesním hospodářství a obsahoval prvky shodné s návrhy autorů studie, byla nakonec pasáž o myslivosti pro fázi meziřesortního projednání upravena ministerstvem zemědělství v duchu zakonzervování stávající legislativy. Bez změny myšlení na této úrovni se ovšem můžeme o snižování stavů zvěře bavit donekonečna, stejně jako o úspěšné obnově lesa na Krušných horách.

Ing. Pavel Filip

Pocta píseckému lesmistovi Grégrovi

29. března za účasti významných hostů odhalil na myslivně v Nových Dvorech starosta města Písku ing. Miroslav Sládek pamětní desku píseckému lesmistovi Josefu Grégrovi a jeho synům Eduardovi a Juliovi, významným českým politikům konce 19. století.

Josef Grégr se narodil 27. července 1795 ve Stěžerách u Hradce Králové, vystudoval Technický učený ústav v Praze a Lesnický ústav v rakouském Mariabrunu. Do služeb písecké obce nastoupil v roce 1833 na post „pojezdného“, lesního úředníka, který má na starosti myslivecké mládence a lesní personál. V roce 1856 se stal lesmistrem, tedy nejvyšším správcem píseckých lesů.

Josef Grégr byl především geometr a v místních hvozdech po něm zůstala řada lesních cest a silnic, které vyměřil, vyprojektoval, zajistil jejich schválení a stavbu. Budoval rovněž myslivny a hájenky. Za jeho působení se změnil způsob hospodaření v lesích. Jako dostudovaný geometr dokončil zaměření lesů a vložení rozdělovacích linií připravil základní rozdělení lesa pro tvorbu prvního lesního hospodářského plánu (1880). V obnově lesa prosazoval velkoplošný způsob hospodaření s polařením, seče o výměře 16 ha nebyly výjimkou. Následnou výsadbu realizoval v přesně zaměřených řadách, na plochách po polaření se mezi řadami zmlazovaly různé druhy dřevin.

Za zmínku stojí, že Grégrovo pojednání o píseckých lesích bylo s dalšími dokumenty v roce 1857 vloženo do základního kamene školy na dnešním Alšově náměstí. Jak uvádí historik Jiří Prášek, napsal

v březnu 1868 tříasedmdesátiletý lesmistr městské radě žádost o propuštění ze služby. Nebylo mu vyhověno a v závěru téhož roku jej zastupitelstvo jmenovalo za jeho zásluhy čestným měšťanem. Do výsluhy odešel až po dalších dvou letech. Na sklonek života se odstěhoval za svými syny Eduardem a Juliem do Prahy, kde 27. ledna 1884 ve věku 89 let zemřel.

Připomenutí významného lesního hospodáře píseckých lesů, lesmistra Josefa Grégra, který posunul lesní hospodaření o krok dál, má velký význam. V době, kdy neustále se prohlubující znalosti lesníků předávané z generace na generaci jsou zpochybňovány lesnickými laiky, je pamětní deska Josefa Grégra vhodným upozorněním na význam lesa a jeho tvůrců – lesníků.

Poděkování patří Jaromírovi Grégrovi z Písku a jeho rodině za přátelské setkání a pamětní desku, kterou ztvárnil a osadil Tomáš Hlaváček.

Ing. Jiří Procházka

Připravujeme

- 29. května – zasedání regionálního sdružení SVOL Plzeňského kraje, Dešenice
- 5. – 6. června - seminář „Listnaté porosty a Natura 2000“ spojený s exkurzí na lesních majetcích LDO Vysoké Chvojno, Hospodářské a lesní společnosti Uhersko, Kristiny Colloredo-Mannsfeld a akciové společnosti Kinský dal Borgo
- 19. června – seminář spojený s venkovní exkurzí „Budoucnost hospodaření ve středním lese“, Moravský Krumlov

- 24. června – seminář „Mýty a fakta o českém lesnictví“, Jednací sál Valdštejnského paláce Senátu Parlamentu ČR
- 23. srpna - seminář Ochrana přírody a ekonomika nestátních lesních majetků, České Budějovice
- 11. – 12. září - odborný seminář „Smutné osudy smrkového hospodářství v Českém středohoří“
- 17. – 19. září - odborná exkurze Likvidace kalamity Kyrill v lesích města Sušice, obce Petrovice a Národním parku Šumava
- 29. září – 3. října - odborná lesnická exkurze do Rumunska

Soutěž Dřevěný dům 2008

Dřevěný dům 2008 - vítězný návrh

Při příležitosti konání Mezinárodního stavebního veletrhu IBF byly 23. dubna vyhlášeny v rotundě pavilonu A brněnského výstaviště výsledky soutěže Dřevěný dům 2008. Tato soutěž organizovaná Nadací dřevo pro život a Ministerstvem zemědělství ve spolupráci s Českou komorou architektů, Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků a s několika dalšími ministerstvy si klade za cíl podpořit realizaci dřevěných staveb a používání jediného tuzemského obnovitelného stavebního materiálu, jímž je dřevo. Významným partnerem soutěže se stal PEFC ČR, partnerem soutěže byl pak i SVOL. Znamenalo to sice pro SVOL vynaložit určitý finanční náklad, nicméně podpora spotřeby dřeva v ČR musí být rozhodně jednou z priorit jak PEFC, tak i SVOL. Soutěž byla vyhlášena ve dvou kategoriích, a to nízkooenergetický rodinný dům a nízkooenergetický bytový dům.

Do soutěže bylo přihlášeno celkem 79 soutěžních návrhů, z toho 63 návrhů rodinných domů a 16 návrhů bytových domů. Návrhy posuzovala 9 členná porota slože-

ná z nezávislých architektů a pracovníků zúčastněných ministerstev. Vítězem v kategorii „Rodinný dům“ se stal návrh autorů Ondřeje a Josefa Chybíka, v kategorii „Bytový dům“ nebyla udělena první a druhá cena, třetí cenu obdržel návrh autorů Jiřího Prokeše a Jiřího Macha. Kromě cen byly uděleny kvalitním návrhům i odměny a mimořádné odměny, kterými byly oceněny práce s nadprůměrnou kvalitou návrhu.

Slavnostnímu vyhlášení výsledků soutěže Dřevěný dům předcházela celodenní odborná konference na téma „Moderní trendy ve výstavbě dřevostaveb – design a technologie“. Přednášející z České republiky, Německa, Švýcarska a Polska se zaměřili na nové trendy dřevostaveb, platnou legislativu i třeba požární ochranu dřevostaveb. Konference přinesla nové pohledy na dřevostavby v ČR i zkušenosti s jejich výstavbou v cizině a byla jistě přínosem pro všechny firmy i podnikatele zabývající se dřevostavbami.

Podíl dřevostaveb v České republice v oblasti rodinných a bytových domů je ve srovnání s evropskými zeměmi dosud velmi nízký, dosahuje 4 – 5 %, v Rakousku a Švýcarsku je dvojnásobný (zhruba 10%), v severovýchodních zemích (Finsko, Norsko) pak dosahuje více než 60 %. Výrazně tak u nás zůstává nedoceněna skutečnost, že na rozdíl od ostatních stavebních materiálů je dřevo jediný obnovitelný materiál mající nejnižší spotřebu energie při jeho zpracování a úpravě a dále fakt, že stavby ze dřeva dosahují mimořádně dobrých tepelně-izolačních vlastností, což přináší dnes tolik žádanou úsporu energií. Trvalé zvýšení podílu dřevěných domů při výstavbě rodinných a bytových domů by přineslo zvýšený zájem o dřevo i tolik potřebnou stabilizaci trhu se dřevem.

Ing. Petr Jelínek

Odměny autorům oceněných návrhů předal předseda SVOL Kučera.

Zhodnocení a důsledky lesních kalamit na Šumavě

V pošumavské Plánici se 5. října loňského roku uskutečnila zajímavá regionální lesnická akce – pracovní konference na téma „Zhodnocení a důsledky lesních kalamit“, konkrétně sněhové kalamity v oblasti LZ Nýrsko v březnu 1979 a větrné kalamity Kyrill z ledna 2007 v lesích na území Plzeňského kraje.

Akce pod patronátem senátorky Jiřiny Rippelové se zúčastnilo na 70 zástupců všech významných lesních majetků na okresech Klatovy a Domažlice, Krajského úřadu v Plzni, ale i zahraniční delegace z krajského úřadu pro lesnictví a myslivost v Regensburgu. Konferenci organizačně zajistily Lesy ČR (LS Klatovy), SVOL Plzeňského kraje a město Plánice. Odbornou záštitu převzal Vilém Podrázský, děkan Lesnické dřevařské fakulty ČZU Praha. Pro čtenáře zpravodaje přináším pár postřehů z přednášek, které se týkaly problematiky nestátních lesů.

Předseda regionálního sdružení SVOL Václav Toman seznámil přítomné s okolnostmi, které v roce 1990 vedly k rychlému pádu podnikových ředitelství státních lesů a zániku ministerstva vodního a lesního hospodářství. Několik dobře zavedených úředníků ve vedení resortu včetně svých donátorů si v tichosti rozdělilo sféry vlivu a ekonomický prostor pro vlastní soukromé podnikání. Vlastnictví státního lesa bylo odtrženo od jeho obhospodařování, bývalé lesní závody přetřansformované na lesní akciové společnosti se zcela osamostatnily a postupným vzájemným skupováním dospěly do dnešních obřích rozměrů.

Jak Toman uvedl, bez problémů neprobíhalo ani předávání lesů původním majitelům. Mezi dříve společně sloužícími kolegy se objevila řevnivost; obstrukce pracovníků státního podniku s vydáváním majetku oprávněným majitelům řešil v mnoha případech soud. Tyto skutečnosti měly za následek přirozené sjednocování a spolupráci hajných, kteří byli obci odpovědní za tuto oblast. Spolupráce na bázi profesních a kamarádských vztahů funguje a pokračuje i dnes, a to prostřednictvím regionální organizace SVOL působící v Plzeňském kraji. I díky ní se podařilo zjistit skutečné údaje o kalamitě v lednu 2007, ty poskytlo 96 % všech členů v regionu.

Odborný lesní hospodář města Plánice

František Baštař konstatoval, že nešvarem sněhové kalamity z roku 1979 byly některé případy zbytečné těžby, která připadla na vrub kalamity, a často i zbytečné plýtvání penězi na neopodstatněnou mechanizaci a chemizaci, které byly ukazateli pro tehdejší odměňování lesníků. Za nešvar větrné kalamity 2007 označil chování některých vlastníků resp. správců lesa, kteří hřešili na rozsah kalamity, nedokonalosti zákonů a nesmyslnosti různých vyhlášek, a postoj sdělovacích prostředků podávajících o kalamitě senzacechtivé zprávy a neověřené informace.

O průběhu zpracování kalamity Kyrill v lesích města Klatov informoval jejich správce Rudolf Koldinský. Práce byly zahájeny okamžitě, společnost zajistila posily v těžebních činnostech a nasadila i harvesterové technologie. Během I. čtvrtletí 2007, kdy došlo k zahájení odběratelských kapacit a začínaly se navýšovat zásoby dřeva na skládkách, přikročila firma ke zřízení náhradní skládky se skrácením dřevní hmoty. Kalamita byla zpracována v zákonném termínu. Vzniklé holiny dosahují výměry 10,50 ha, ve většině případů nepřesahuje velikost jednotlivých ploch 0,20 ha. Nabízí se tedy možnost využití ochrany mateřského porostu a tyto plochy zalesnit bukem a jedlím. Celkové škody, které v důsledku kalamity vznikly vlastnickovi lesních pozemků, byly odhadnuty ve výši 7 až 8 mil. Kč.

Ing. Václav Toman

Doporučení vlastníkům pozemků

Dne 5. 3. 2008 bylo ve sbírce zákonů publikováno Sdělení Ministerstva životního prostředí o evropsky významných lokalitách, které byly zařazeny do evropského seznamu č. 81/2008 Sb., dále Sdělení MŽP o evropsky významných lokalitách, které nebyly zařazeny do evropského seznamu č. 82/2008 Sb.

Příslušné orgány ochrany přírody musí tam, kde se nejedná o stávající zvláště chráněná území, pro zařazené lokality do 30 dní nabídnout dotčeným vlastníkům pozemků možnost přednostního využití smluvní ochrany.

Přestože v Evropské unii je smluvní ochrana upřednostňována, příslušné krajské úřady mají snahu se smluvní ochraně co nejvíce vyhnout. Svou povinnost nabídnout smluvní ochranu řeší formou veřejných vyhlášek. Pokud vlastník pozemku do 60 ti dnů od zveřejnění upozornění neučiní písemný úkon směřující k uzavření takovéto smlouvy, nebo na základě tohoto úkonu

nedojde ve lhůtě jednoho roku k uzavření této smlouvy, bude EVL vyhlášena jako ZCHÚ.

Pokud nebude uzavřena smluvní ochrana, od 13. listopadu 2007 běží lhůta 6 let, během kterých musí být evropsky významné lokality zajištěny statutem zvláště chráněného území.

Doporučuji vlastníkům lesa, kteří jsou dotčeni zařazením svých pozemků do NATURY 2000, aby na úředních deskách příslušných krajů a obcí s rozšířenou působností prověřili, zda je zveřejněna výzva k uzavření smluvní ochrany na jejich pozemky. Pokud ano, doporučuji tuto možnost využít a přihlásit se jako zájemce o uzavření smluvní ochrany. Na základě tohoto úkonu byste měli být účastní při tvorbě plánu péče o dotčenou EVL, mohli uplatnit své zkušenosti s danou lokalitou i posoudit zda vypočtená újma kompenzuje vzniklou újmu.

Ing. Roman Šimek

Zájemci o členství ve SVOL jsou vítáni. Pro další informace se obraťte na naši kancelář v Pelhřimově, nebo navštivte webové stránky www.svol.cz.